

Egyesült Nemzetek
Nevelésügyi, Tudományos és
Kulturális Szervezete

**Eötvös Loránd (1848-1919) fizikus,
geofizikus és a felsőoktatás
megújítójának 100. évfordulója**

Az UNESCO-val közösen emlékezve

EÖTVÖS LORÁND, A FOTOGRÁFUS NYOMÁBAN A DOLOMITOKBAN

dr. Perneczky László (Budapest)
(Először 2009-ben, Budapesten a Kfki-ban,
majd 2015-ben Stuttgartban).

Az előadás rövid összefoglalója

Eötvös Loránd (1848 - 1919) a magyar tudománytörténet egyik legnagyobb alakja. Neve fizikai mértékegységet jelöl (a nehézségi erőter változásának egysége), több természeti jelenséget is elneveztek róla. Halála után intézmények sora vette fel nevét. Nevét kráter a Hold túloldalán és a „12301 Eotvos” rendszámú kisbolygó is őrzi. Sokoldalú egyénisége elbűvölte kortársait. Mégis tudományos eredményeinél büszkébb volt sport teljesítményeire, aminek elismeréséért rajongói az olaszországi Dolomitokban hegycsúcsot és egy csorbát (kis hágó) neveztek el róla. A hegymászás klasszikus korában nem maradt le a legjobb német és osztrák hegymászók mögött. Eötvös rendszeresen a dél-tiroli Dolomitokban töltötte nyári szabadságát, 40 éven át egy és ugyanazon helyen, Schluderbachban. Ez volt hegymászó expedícióinak kiindulópontja is, azaz hegymászásai teljesen összefonódtak Schluderbachhal. A környéken egy tucatnál több csúcs első megmászása fűtődik a nevéhez.

Azt viszont nagyon kevesek tudják, hogy Eötvös kiváló fotográfus is volt. Az interneten – az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet jóvoltából 2003-ban - ezt olvashattuk: “A tájnak, különösen a sziklás hegycsúcsoknak ihletett fotográfusa volt. Művészi értékű felvételein kirándulásainak, hegymászó expedícióinak helyszíneiben gyönyörködhetünk. A több mint 100 éves felvételek sokszor meglehetősen jó minőségben maradtak ránk. ... Ezeknek a felvételeknek a nagy része is a Dolomitokban készült. Hogy pontosan hol, azt többnyire sajnos nem tudjuk. ... Eötvös fényképeinek helyszínei, és a rajta szereplő emberek neve néhány kivételtől eltekintve ismeretlenek. Ha Ön a képeket nézegetve ismert helyekre, vagy esetleg személyekre talál, kérjük, hogy tudassa velünk.”

2003. június 22. és 28. között feleségemmel egy hetet a dél-tiroli – teljesen véletlenül az említett – Schluderbachban töltöttünk, amely egykor az osztrák-magyar monarchiához tartozott, ma Olaszország része. Indulás előtt az interneten rátaláltam Eötvös nevére és a fent idézettekre. De csak hazatérve, itthon tárta fel az Internet, az „Eötvös Loránd Virtuális Múzeum” mindazokat a titkokat, amelyeket jobb lett volna még indulás előtt megismerni. Ide még egyszer el kellett mennünk. Öt év múlva, 2008-ban (ismét június utolsó hetében) jutottunk el újra Schluderbachba, de már felkészülve digitális fényképezőgéppel és Eötvös Loránd néhány – ismeretlen helyen készített – felvételével.

Az előadásom sok-sok kép segítségével mutatja be Eötvös hegymászó expedícióinak helyszínét, környezetét, és azt is, hogy hogyan sikerült Eötvös Loránd 11, kb. 100 éves felvételének pontos helyét beazonosítani, megismételni.

Schluderbach (Eötvös Loránd felvétele 1910 körül)

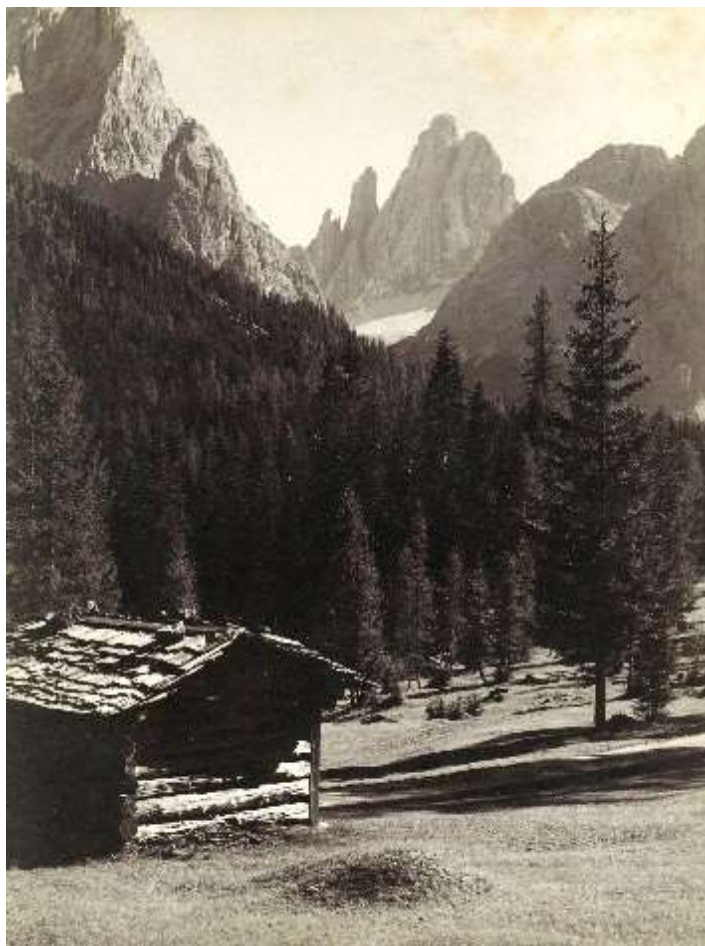
Schluderbach 2008-ban (Perneczky L.)
(a fák már megnöttek, a fő épületet takarják).

Schluderbach (Eötvös L. 1910 körül)

Schluderbach (Perneckzy L. 2008.)

Alpesi táj (Eötvös L.1910 körül)

Dolomitenhof, hátul a Zwölferkofel (Perneckzy L. 2008.)

Zwei Wölferkofel (Eötvös L. sztereo felvételének egyik fele 1910 körül)

Nem „Zwei Wölferkofel”, hanem a Zwölferkofel oldalról, csúcsforgalomban
(Pernecky L. 2008.)